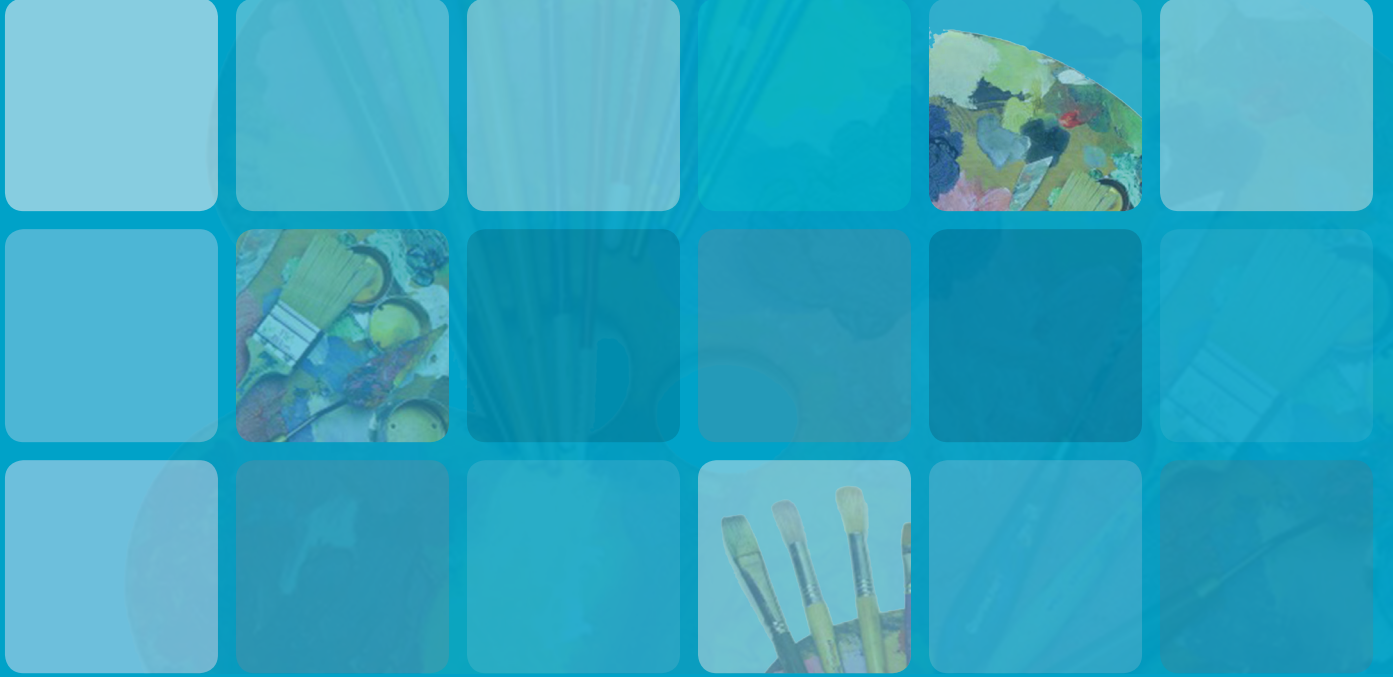

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

(İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

**GÖRSEL SANATLAR DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**
(İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ	3
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA TEMEL BECERİLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ	9
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	9
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA REHBERLİK	11
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	14
1. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	17
2. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	19
3. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	21
4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	24
5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	26
6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	28
7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	30
8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	33

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ

Eğitim, bireyin içerisine doğduğu millî, manevi ve kültürel değerler başta olmak üzere, yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık gibi davranışlar kazanılmasını içeren bir süreçtir. Bir eğitim sistemini oluşturan temel öğelerin başında öğretim programı gelmektedir. Dolayısıyla eğitimde reform çalışmaları öğretim programları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Her öğretim programı da bir eğitim felsefesi üzerine inşa edilmektedir. Eğitime ilişkin herhangi bir sistem tasarımı, analizi veya dönüşümü öncelikle sistemin kurulacağı felsefi zeminin belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Eğitim hedefleri, eğitim felsefesi ve öğretim programları arasındaki bu güçlü ilişki, bütünsel tutarlılık açısından önem arz etmektedir.

Hem öğrenmenin hem de felsefenin “merak”la başladığına yönelik görüş geçmişten günümüze değerinden bir şey yitirmemiştir. Bireyi “öğrenme”ye yönlendirecek en önemli güç bu “merak” duygusudur. Çünkü öğrenme soru sormak, sorularına cevap almak, cevap alınamayan sorulara cevap bulmaya çalışmakla başlar ve birey ayırt etmeyi, ardından da bir araya getirmeyi öğrenir. Böylece hem kendisini hem de içinde bulunduğu dünyayı, yeniden inşa etme kaygısını ve cesaretini kazanır. Benzer şekilde epistemolojik, sosyolojik ve estetik açılardan “iyi”, “doğru” ve “güzel” kavramları da öğrencinin müreffeh bir toplumu oluşturan mutlu bir birey olmasında önemli yer tutmaktadır. Öyle ki bu kavramlar, ayrı ayrı ele alındıklarında bütün bir insan yaşamının gerekliliklerine karşılık gelecek derinliğe ve içeriğe sahiptir. Nitelikli ve hedefi hayata dönük bir eğitim, “iyi”, “doğru” ve “güzel” kavramlarını temel almalıdır.

Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında etkin rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, ülkelerin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Bu durum; ülkeleri sorumluluk sahibi, problem çözebilen, karar verme becerileri gelişmiş, eleştirel ve inovatif düşünebilen bireyler yetiştirmeye imkân sağlayacak bir eğitim modeli arayışına yönlendirmektedir.

İş birliğine dayalı öğrenme, iş birliğini ve iletişimi temel alır. Farklılıklara saygı gösterilmesine, farklılıkların zenginlik olarak algılanmasına, düşüncelerin daha rahat paylaşılmasına ve nihayetinde yeni fikirlerin oluşmasına ortam hazırlar. Bu bağlamda öğretim programları; bireyi topluma, toplumu da bireye feda etmeyen, kişi hak ve hürriyetine saygılı, uzlaşmacı bireyler yetiştirmek üzerine temellendirilmiştir. Bu anlayışla bireyin sahip olduğu tüm yeterlilikleri potansiyeli ölçüsünde mümkün olduğu kadar geliştirmesine fırsat verecek; bireyin aklını ve duygularını sağlıklı şekilde işletebilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve anlayışı kazandırabilecek bir tasarım dikkate alınmıştır.

Sosyal beceriler başkaları ve çevreyle olumlu etkileşimi destekleyen davranışlardır. Bu beceriler içerisinde başkalarının duygularını anlama, grup etkinliklerinde yer alma, cömertlik, yardımseverlik, başkalarıyla iletişimde bulunma, müzakere etme, sorun çözme ve benzerleri yer alır. Burada önemli olan, kendisiyle ve toplumuyla uyum içinde, sorumluluklarını bilen ve gereğini yerine getirebilen, bir yandan millî, diğer yandan da evrensel değerleri içselleştirmiş öz güven sahibi bireyler yetiştirmektir.

Eleştirel düşünme yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. Ayrıca birey, düşüncelerini argümanlar ortaya koyarak savunduğu için bu savunma, düşüncelerin tekrar değerlendirilmesine de olanak tanır. Öğretim programlarında bu düşünce biçimini içselleştiren, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine izin veren bir yolla hayati tecrübeyi zenginleştirmeye, tarihsel birikim tanımaya ve onu yeniden üretebilmenin yollarına ulaşmaya önem verilmiştir. Bunun için de hayatın her alanında uygulanabilecek eleştirel sorgulama niteliğine sahip olmanın birey için olduğu kadar, toplumsal yapı için de önemli olduğu, bireylerin böyle bir niteliğe sahip olmasının toplumun gelişmesi ve devamlılığı açısından değer taşıdığı düşüncesi hâkim kılınmıştır.

İnovatif düşünme becerisi yeni kavrayışlara, özgün yaklaşımlara, yeni bakış açılara, bir şeylerin anlaşılması ve kavranmasında yepyeni yollara öncülük eden bir düşünme biçimidir. Genel olarak inovatif düşünmenin geliştirilmesinde önemli olan, bireylerin fikir üretimini sağlayacak tekniklerin kullanılması, farklı fikirlerin ortaya atılması, fikir üretimine, hayal gücüne, düşünme becerilerinin geliştirilmesine dayalı eğitimin sağlanabilmesidir.

Günümüz eğitim anlayışı öğrencinin bilgi düzeyinin değerlendirilmesinden ziyade, bilginin birey için anlamlı ve yaşantısal hâle getirilmesi esasına dayanmaktadır. Eğitim felsefesinde yaşanan bu değişim, eğitim sistemlerinin yeniden düzenlenmesini, kapsamlı ve sürdürülebilir müdahalelerle sürekli olarak yenilenmesini zorunlu kılmakta hatta bu güncelleme ve geliştirme çalışmalarının, eğitimin ayrılmaz bir parçası hâline gelmesine neden olmaktadır. Öğretim programlarında doğa bilinciyle desteklenen bir çevre anlayışına sahip öğrencilerin yetiştirilmesiyle beraber, öğrenmenin sadece okul mekânları veya sınıflarla sınırlı olmadığı, bütün hayatı kapsadığı fikrini temele alan, öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılabilmesinin yolunu açan bir yaklaşım dikkate alınmıştır.

Estetik duyarlılık ve estetik eğitimi “estetik yargının bir bilgi yargısı değil, bir beğeni yargısı olduğu” bilinci ile hareket ederek öğrencinin güzel nesneye dair duyularını geliştirmeyi ve duygularını ifade edebilmesini amaçlar. Bu yeni yaklaşım ile estetik eğitiminin alanı duygular olarak tarif edilmiştir. Bu eğitim aracılığıyla öğrencinin hayal gücünün geliştirilmesi ve öğrencinin hayal gücü ile yaklaştığı güzel nesneye dair hissettiği duyguları öz güvenle ifade edebilmesi beklenmektedir. Estetik eğitiminin programa işlenmesinde hedef; fikirlerini, beğenilerini sunabilen, eğlenerek ve ilgi alanlarını geliştirerek öğrenen, yüksek motivasyonlu, eleştirel düşünme becerileri gelişmiş, mutlu, estetik değerlere uzak olmayan, estetik hazın izini süren, estetik bakış edinebilmiş, kendi hayal gücünü ortaya koyabilen, hayatın tek yönlü işleyişini kendi tasarımları ile zenginleştiren bireyler yetiştirmektir.

Estetik eğitimi yoluyla birey, sanateserlerini duygular yoluyla olduğu kadar duygular aracılığıyla da deneyimlediği için somutlaştırma yeteneğini geliştirir. Bu sayede birey farklı duyguların farklı şekillerde anlatılabileceğini kavradığı için bir duygunun, bir durumun ne şekilde anlatılabileceğine dair görüşleri gelişir. Benzer şekilde ifade yeteneği gelişen öğrenci, olayların başka şekillerde ele alınabileceğini bilerek farklı olasılıkları sorgular. Birçok farklı olgu ile etkileşim hâlinde olan birey, bu nesnelere arasında veya bilgi, deneyim ve metinler arasında bağlantılar kurabilir. Öğretim programlarında niçin var ettiğimizi ve nasıl gerçekleştirdiğimizi bilmediğimiz bir güzellik ortaya koyma yerine, yapılan her estetik davranışın veya ürünün daima bir ölçü ve hesap ile meydana getirildiği düşüncesiyle sürdürülebilir bir estetik anlayışın öğrencilere kazandırılması hedeflenmiştir. Yemek kaşığından çeşmeye, kuş yuvasından kapıya kadar hayatı, en ince ayrıntısına varana dek, süsleme hassasiyeti taşıyan bir geleneğin bu imkânlarının tekrar ortaya çıkarılması beklentisiyle hareket edilmiştir.

Öğretim programlarında öğrencilerin duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerini mümkün olduğu kadar eş ölçüde geliştirmelerine imkân verilmiştir. Ayrıca eşitlik, adil olma kavramları üzerinde yoğun olarak durulmuş; duyguları dile getirme, düşüncelerini öz güvenle ifade edebilme, öneride bulunma veya bir fikri reddedebilme hakları da düzeylerine uygun şekilde eğitimin parçası hâline getirilmeye çalışılmıştır.

Geleceğe ışık tutmada önemli bir yeri olan tarih bilgisi ve bilincinin öğrencilere doğru bir şekilde kazandırılması için tarihin kompleksiz bir şekilde aktarılabilmesi fakat diğer taraftan da tarihin öznesi olmuş milletimizin büyük tarihsel başarılarının da göz ardı edilmemesi üzerine eleştirel bir tarih felsefesi gözetilmiştir.

Genel olarak sanatsal, edebî ve kültürel çalışmalar öğrencilerin düzeylerine uygun şekilde eğitime dâhil edilmiştir. Tarihi boyunca değişik medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlerin en gözde eserlerini hâlâ muhafaza etmekte olan bir ülke olarak bu kültürel varlıkların ancak bilgili ve yaşadığı döneme de belirli bir tarih bilinciyle bakabilen bireylerin yetişmesiyle gelecek nesillere aktarılacağı düşüncesi gözetilmiştir. Aynı zamanda kendi çağının tanığı olarak insanın, sahip olduğu kültürün dışında farklı kültürlerin özelliklerini ve niteliklerini de öğrenmesi gerektiği, bunun hem kendi kültürümüz açısından hem de genel olarak dünya kültür tarihinin korunması açısından önem taşıdığı düşüncesi dikkate alınmıştır.

Sonuç olarak öğretim programlarında “birey” olmanın aynı zamanda çok daha geniş bir “dünya ailesi”ne ait olmak olduğunun bilincine varacak, yaşadığı topluma ve ülkesine, toprağına samimi bir hisle bağlanacak, bilim ve teknolojiyi etkin şekilde kullanarak gerekli teknik bilgi, birikim, beceri ve yeterliliklere sahip kuşaklar yetiştirmek hedeflenmiştir. Farklı disiplinlerin bir arada olduğu ama nihayetinde sadece bu disiplinlerin toplamından ibaret olmadığı, kendi niteliklerini taşıyan bir “bütün”e sahip ve aynı zamanda disiplinler arası etkileşimin açık olduğu bir yaklaşımla sadece hedefi değil, yolu da inşa eden bir içerikle öğretim programları hazırlanmıştır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Görsel Sanatlar kavramı, bir amaca yönelik olarak estetik kaygılar ile hayal gücü, düşünce, yaratıcılık ve becerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan eserleri ifade eder. Bu eserler mimari yapı, resim, seramik, heykel, tekstil tasarımı, fotoğraf gibi sanat eserleridir.

Bireyin Görsel Sanatlar eğitimi alması onun bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Görsel Sanatlar eğitimi, bireyin kendini ifade edebilme, estetik bilinç kazanma gibi kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan Öğretim Programı'nın temel hedefleri;

- Türk Millî Eğitimi'nin temel felsefe ve becerilerine sahip,
- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel Sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel Sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel Sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelерini/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,
- Görsel kültür, sürdürülebilirlik (ekonomik, çevresel vb.) kavramlarının farkına varan, buna yönelik araştırma yapabilen, etkinliklere katılan veya düzenleyebilen,
- Kendi kültürü ile diğer kültürler a ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel Sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve onu gelecek nesillere aktaran,
- Eleştirel düşünebilen, aynı zamanda eleştiri ahlakına sahip,
- Cesaret ve girişimcilik davranışı sergileyen,
- Ekonomik ve kültürel kalkınma ile sürdürülebilirlik konusunda sanatın önemini kavrayan,
- Öğrendiği bilgi ve becerileri gerçek yaşamda kullanan,
- Her bireyin farklı becerilere sahip olduğunu dikkate alan,
- Grupla veya birlikte çalışma kültürünü destekleyen,
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
- İnsani, toplumsal, ahlaki ve vatandaşlık değerlerine sahip,
- Görsel Sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir.

Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Program'da; Görsel Sanatların doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesini, sanatçının ve sanat eserinin değerinin anlaşılmasını, yetenekli öğrencilerin keşfini, sanat eseri üzerinde tartışma yapılmasını, Görsel Sanatlara ait kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlayacak kazanımlara yer verilmiştir.

Bu kazanımlarda ilkokul seviyesinde sanata dair bilgi ve uygulama çalışmaları genel olarak verilmiş, ortaokul seviyesinde ise öğrencilerin önceden edindikleri bilgi ve beceriler de dikkate alınarak analiz yapabilen, yorumlayabilen, değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri amaçlanmıştır. Ayrıca, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın 1-4. sınıflarında genel olarak hayal dünyasının, duygu ve düşüncelerin sanat yoluyla nasıl ifade edilebildiği, sanat eserinin değerli olduğu, sanatın süreç içerisindeki değişimi ve yapıldıkları yerlerin tanınması; Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenilerek yeni fikirler oluşturulması, bu fikirlerin uygulamaya yansıtılırken sanat malzemelerinin ve tekniklerinin kullanılması; oyun ve sorgulama yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesi, yerel sanat ürünleri üzerindeki motiflerin incelenmesi, sanata karşı duyarlı olunması ve geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin günümüz sanatına etkisi üzerine yoğunlaşmıştır.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın 5-8. sınıflarında genel olarak edinilen bilgilerin özümsemesi ve sanat eserlerinin daha anlamlı değerlendirilmesi, sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi; sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi; sanat eserinin meydana gelmesinde yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi, sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerinin kullanılarak tasarım yapılması, görsel sanat dilinin geliştirilmesi, sanatın anlamının ve değerinin araştırılması; görsel sanat çalışması oluşturulurken farklı tekniklerin bir arada kullanılması üzerine odaklanılmıştır.

Somut olmayan kültürel miras, geri dönüşüm, çevrenin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin geliştirilmesi, israf, güvenlik, ve çocuk hakları, sosyal-finansal okuryazarlık, küresel ısınma, özel gereksinimli bireylere karşı duyarlılık, iş sağlığı ve güvenliği gibi çeşitli konularda farkındalık oluşturmak da bu ders aracılığıyla gerçekleştirilebilecek bir husustur.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA TEMEL BECERİLER

Eğitim, bireyin içerisine doğduğu kültürel değerler başta olmak üzere, yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık ve olumlu davranışlar kazanılmasını içeren bir süreçtir. Bireyin yaşamında eğitim süreci ile meydana gelen değişimin kalıcı hâle gelmesi ve bireyin dünyadaki değişime ayak uydurabilmesi, günümüz eğitim sistemlerinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmektedir. Eğitim süreci ile kazanılan beceriler, bireyin yaşam standartlarının gelişmesinin yanı sıra ülkelerin küresel rekabet kapasitelerine ve demokratik gelişimlerine de önemli katkılarda bulunmaktadır. Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında aktif rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, eğitim sistemlerinin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmesi, ülkeleri öğrencilerini sorumluluk sahibi, eleştirel düşünebilen, problem çözme ve karar verme becerileri yüksek bireyler olarak hayata hazırlamaya imkân sağlayan bir eğitim modeli arayışına itmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikaları ve öncelikleri; temel eğitim almış öğrencilerin millî, manevi, evrensel değerlere sahip; hem akademik hem de sosyal anlamda başarılı olabilen; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen; kendisine, toplumuna ve farklı kültürlere karşı yüksek düzeyde farkındalıkla saygı duymayı başarabilen, hayata hazır, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak yönündedir.

İyi bir eğitimin yolu bireysel farklılıkları dikkate almaktan geçmektedir. Öğrencilerin öğrenmeye karşı doğal yetenek, ilgi, eğilim, isteklerinin yanı sıra ailedeki yetiştirme süreçleri, ekonomik durumları, etnik kökenleri, cinsiyetleri ve benzeri birçok durumları farklılık gösterebilmektedir. Bu farklılıkların doğuştan mı getirildiği yoksa sonradan mı kazanıldığı önemli değildir. Önemli olan nokta, bu farklılıklar dikkate alınmadan yapılacak eğitimin beklenen sonucu getirmeyeceğidir.

Öğrencilerin öğrenme ve öğretmenlerin öğretme modellerini birbirine bağlamak için bilgiyi edinmek, becerileri geliştirmek ve yetkinlikleri artırmak şeklinde ifade edilebilecek üç durumun birlikte ele alınması gerekir. Bilginin edinilmesinin kolaylaştığı günümüzde bilgiyi kullanma ve üretme ön plana çıkarken diğer insanlarla birlikte mutlu bir yaşam sürdürebilmek için öğrencilerin temel becerilerinin de geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla okullarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinin ana çerçevesi olarak nitelendirilebilecek programlarda temel beceriler konusuna gereken yeri ve önemi vermek gerekmektedir. Öğretim programlarında yer alan kazanımların kapsadığı temel beceriler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi esas alınarak ele alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde, ulusal ve uluslararası uzmanlar ile akademisyenlerin katılımıyla hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararıyla 19 Kasım 2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik gereğince hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ ve eki Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2/1/2016 tarihli ve 29581 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir. TYÇ'nin genel hedefi, ülkemizdeki tüm yeterliliklerin tanımlandığı, sınıflandırıldığı ve bunun sonucunda yeterlilikler arasında geçiş ve ilerleme gibi ilişkilerin belirlendiği bütünlük bir yapı sunmaktır. TYÇ'de hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen sekiz anahtar yetkinlik bulunmaktadır. Bunlar; ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik algısı, kültürel farkındalık ve ifade şeklinde sıralanmıştır.

Anahtar yetkinliklerin hepsi aynı öneme sahiptir çünkü her biri bilgi toplumunda başarılı bir yaşam için katkıda bulunabilmektedir. Bu yetkinliklerin pek çoğu birbiriyle uyuşmakta, birbirini kapsamakta ve birbirini destekleme esasına dayanmaktadır. Bu anahtar yetkinliklerin kapsamı kısaca şöyle açıklanabilir:

Ana Dilde İletişim: Ana dilde iletişim; bireyin kelime bilgisi, işlevsel dil bilgisi ve dilin görevleri hakkında bilgi sahibi olmasını gerektiren çeşitli durumlarda hem sözlü hem de yazılı iletişim kurma becerisine sahip olmayı içermektedir ve başkaları üzerinde dilin etkisinin, olumlu ve sosyal farkındalıkla dili anlama ve kullanma ihtiyacının farkında olunması anlamına gelmektedir.

Yabancı Dillerde İletişim: Yabancı dilde yeterlilik kelime bilgisini, işlevsel dil bilgisini, iletişimin temel çeşitleri ile dilin kaynaklarının farkında olmayı gerektiren, aynı zamanda mesajları anlama, karşılıklı konuşmaya başlama, sürdürme ve sonuçlandırma; bireylerin ihtiyaçlarına göre uygun metinleri okuma, anlama ve üretme becerilerinden oluşmaktadır. Diğer taraftan yabancı dillere karşı olumlu tutum, kültürel çeşitliliğin değerini bilme, dillere karşı ilgi, merak ve kültürler arası iletişime karşı farkındalığı içermektedir.

Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzı geliştirme ve uygulamadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir. Bilim ve teknolojideki yetkinlik ise doğal dünyayı, fenni ve teknolojinin etkisini anlamının yanında doğanın temel prensiplerini, temel bilimsel kavramları, prensipleri ve metotları, teknoloji ve teknolojik ürünleri ve yöntemleri bilmeyi içermekte olup bireyin bilimsel araştırmanın temel vasıflarını tanımasına ve sonuçları tartışma ve bunları aydınlatmak için akıl yürütme yeteneğine sahip olmasına odaklanmaktadır. Bu yeterlilik, eleştirel takdiri ve merakı, etik sorunlara ilgiyi, hem güvenliğe hem de sürdürülebilirliğe saygıyı, özellikle kendisi, ailesi, toplum ve küresel konularla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere değer veren bir tutumu içermektedir.

Dijital Yetkinlik: Günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik, bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması, ayrıca İnternet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi Öğrenme: Her durumda öğrenmeyi öğrenme bireyin kendi öğrenme stratejilerini bilmeyi, kendi beceri ve niteliklerinin güçlü ve zayıf yönlerini, uygun eğitim, rehberlik veya destek fırsatlarını araştırmayı gerektirmektedir. Öğrenmeyi öğrenme becerileri ilk olarak daha fazla öğrenme için gerekli olan okuryazarlık ve bilişim teknolojilerini kullanma gibi temel becerileri kazanmayı gerektirmektedir. Bireyin yaşamı boyunca öğrenmeyi başarma ve sürdürmede motivasyonu büyük önem taşımaktadır.

Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yeterlilik: Bu yetkinlik; kişisel, kişiler arası, kültürel ve kültürler arası yeterliliği, ayrıca sosyal ve çalışma yaşamına bireylerin etkili ve yapıcı yolla katılması için bireyleri donatan davranışın tüm formlarını ve gereken yerlerde fikir ayrılıklarını çözmeyi sağlayacak çeşitli davranışlarla bütünüyle donanmayı içermektedir. Bu yetkinliğe sahip bireyler sosyoekonomik gelişme ve kültürler arası etkileşimle ilgili olmalı, farklılıklara değer vermeli, diğer insanlara saygı duymalı ve hem ön yargılarla başa çıkmaya hem de uzlaşmaya hazırlıklı olmalıdır. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise insan haklarına tamamen saygılı olmayı, demokrasinin temeli olarak eşitliği içermektedir; bu da farklı dinî ve etnik grupların değer sistemleri arasındaki farkı anlayıp saygı duyma temeline dayanan olumlu bir tavırla olacaktır. Bu yetkinlik, aynı demokratik prensiplere saygı gibi ulusal bağlılığı sağlamak için gerekli olan ve paylaşılan değerlere anlayış ve saygı göstermek kadar sorumluluk hissini ortaya koymayı da içermektedir.

İnisiyatif Alma ve Girişimcilik Algısı: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Amaçlara ulaşmak için proje planlama ve yürütmenin yanında yaratıcılık, yenilik ve risk almayı da içermektedir. Bu yetkinlik, etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetim becerilerine sahip olmayı gerektirmektedir.

Kültürel Farkındalık ve İfade: Kişinin kendi kültürünü tam olarak anlaması, kültürel tanımlamanın çeşitliliğine saygı doğrultusunda açık bir tutum için temel olabilir. Olumlu tutum aynı zamanda bireysel ifade ve kültürel hayata katılım yoluyla yaratıcılık, sanatsal ve estetik kapasiteyi geliştirmeyi de kapsamaktadır.

Öğretim Programı'nda yer alması gereken temel beceriler, yukarıda bahsedilen anahtar yetkinlikler bağlamında ayrı bir başlık olarak değil, kazanımların içinde örtük bir şekilde ve ayrıca kazanımların altındaki açıklamalarla desteklenecek mahiyette verilmiştir. Kazanımlar, anahtar yetkinliklerin biri veya birkaçıyla birlikte mutlaka ilişkilidir. Bütün yetkinlikler Öğretim Programı'nda ele alınmış olup öğrencilerin gelişimleri, öğretmenlerin sınıf içinde yapacağı eğitim ve öğretim yöntem, strateji ve tekniklerinin çeşitlendirilmesiyle mümkün olabilecektir.

Özel öğrenme ihtiyacı olan öğrenciler için, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel öğrenme ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve özel eğitime gereksinimi olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Öğrencilere iyi bir insan ve iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıkları kazandırmayı amaçlayan eğitim, bu yönüyle değerlerle şekillenmiş bir etkinliktir. Bu bağlamda okullardaki değer eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Bunun için bireyin çok yönlü gelişmesi önem taşımaktadır. Ayrıca insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahip olan değerler, öğrencinin sağlıklı ve dengeli gelişimine katkı sağlamaktadır.

Türk Millî Eğitim Sistemi'nin temel hedefleri arasında öğrencileri sağlıklı, mutlu bir şekilde hayata hazırlamak, iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, değer, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmak yer almaktadır. Bu bağlamda değerlerin eğitim süreci içerisinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması hedeflere ulaşmada ve kültürel devamlılık açısından da son derece önem taşımaktadır.

Günümüz demokratik toplumlarında, akademik başarı kadar, insan ilişkilerini düzenleyen pek çok değer giderek daha fazla öne çıkmaktadır. Millî, manevi ve evrensel değerleri tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede aile, toplum, medyanın yanı sıra öğretim programlarının da önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öğretim programlarında derslerin doğasına uygun olarak kazanımlar içinde yer alan değer ifadeleri, öğrencilere hissettirilerek ve yaşantısal hâle getirilerek örtük bir biçimde kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bu doğrultuda kazanımların gerçekleştirilmesiyle değerlerin kazanılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak Öğretim Programı'nın uygulayıcısı olan öğretmenin değerler eğitimine ilişkin farkındalığının yanı sıra yeterliliği ve becerisi bu süreçte büyük önem taşımaktadır. Değerlerin kazanılma sürecinde rehber olan öğretmen, Öğretim Programı'nda yer verilen bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra neyin iyi ve doğru olduğunu model olarak ve etkinlikler yoluyla sunabilmelidir.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı değerler eğitimi açısından öğrencilerin genel anlamda sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini amaçlar. Bunun yanında öğrencilerin iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmak da hedeflenmiştir. Bu noktadan hareketle insan ilişkilerini düzenleyen dürüstlük, saygı, sevgi, sorumluluk, paylaşma, vatanseverlik, adalet, yardımseverlik, aile birliğine önem verme, özgürlük ve eşitlik gibi değerlere Program'da yer verilmiştir.

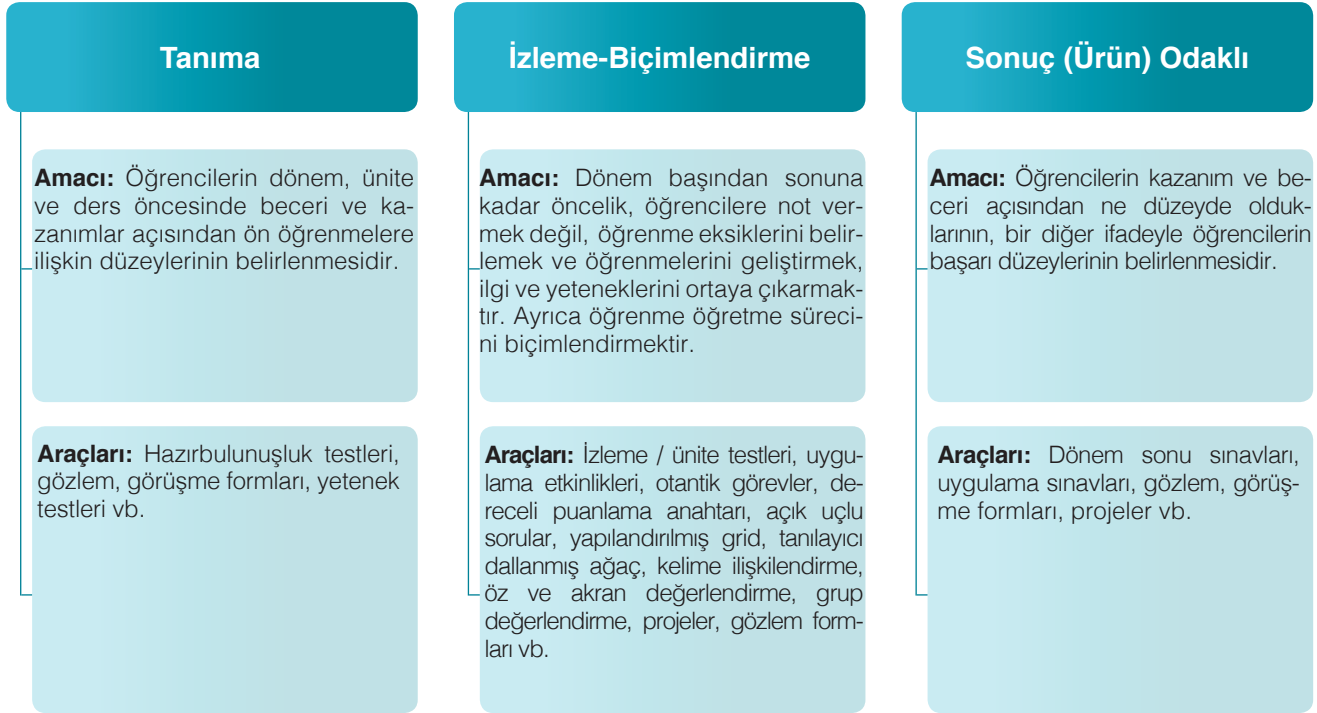
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve materyallerinin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreciyle ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eş güdümlü ve birbirini destekler nitelikte olması gerekir.

Öğretim programlarında öğrencilerin süreç içerisinde izlenmesi, yönlendirilmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi, öğrencilerde anlamlı ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesi amacıyla sürekli geri bildirim sağlanmasına yönelik bir ölçme değerlendirme anlayışı benimsenmiştir. Elde edilen sayısal değerlerin anlam kazanabilmesi için öğrencilerin gelişiminin izlenmesi ve bu gelişime bağlı olarak yönlendirilmesi, programlarda önemsenen ilkeler arasındadır.

Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; tanıma, izleme ve sonuç odaklı olmak üzere üç farklı şekilde yapılabilmektedir. Tanıma amaçlı değerlendirme; öğretim programlarında vurgulanan öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri, kazanımlar ve değerler açısından ön öğrenmelere ilişkin düzeylerinin belirlenmesidir. İzleme amaçlı değerlendirme; asıl amacı öğrencilere not vermek olmayan, dönemin başından sonuna kadar öğretimi geliştirmek, öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirlemek, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmak amacıyla süreç odaklı olarak yapılan değerlendirmedir. Sonuç odaklı değerlendirmede ise öğrenme öğretme süreci sonunda, öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiği tespit edilmekte ve öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenmektedir.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları Şekil 1'de görüldüğü üzere üç aşamada ele alınabilir:

Şekil 1. Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları

Değerlendirme, öğretim programlarında kazandırılmak istenilen bilgi, beceri ve yetkinliklere öğrencilerin ne oranda ulaştıklarının tespit edilmesi ve tespit edilen eksik veya yanlış öğrenmelerin giderilmesi için önlemler alınmasının sağlanması açısından önemlidir. Değerlendirme öğrenme ve öğretme sürecinin bir parçası olarak düşünülmelidir. Yapılan değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır.

Değerlendirme çalışmalarında önemli bir husus, kazanımlara öğretmenin yanı sıra öğrencilerin kendi kendilerine yapacakları değerlendirmelerle ulaşmalarını sağlamak olacaktır. Bu hem öğrencilerin öz güvenlerini, öz denetimlerini geliştirecek hem de onlara öğrenmeyi öğrenmenin yollarını açacaktır. Bu nedenle öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirmelerinin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için üç aşama uygulanmalıdır. Öğrenci ilk aşamada sözel, ikinci aşamada yazılı olarak kendi öğrenme sürecine, performansına, ürününe yönelik değerlendirmelerde bulunmalıdır. Üçüncü aşamada ise dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formları, dereceleme ölçekleri gibi çeşitli araçlar kullanılarak puanlamalar yapılabilir. Bu aşamaların sırasıyla uygulanmasına dikkat edilmelidir. Öğrencilerden, birinci ve ikinci aşamayı etkili olarak kullandıktan sonra kendi ürününe, akranının ürününe ve grup olarak yaptıkları çalışmalara ilişkin puan vermesi istenir.

Bütün diğer çalışmalarda olduğu gibi ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde de bireysel farklılıklar dikkatle ve titizlikle göz önünde bulundurulmalıdır. Amaç hiçbir zaman öğrencileri yargılamak değil; akademik, sosyal veya kültürel gelişimlerini destekleyerek onlara yol gösterecek bir faaliyet olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarını yapmak olmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA REHBERLİK

Kişide var olan gizilgüçlerin, yeteneklerin, kapasitenin ortaya konması, kullanılması ve geliştirilmesi amacıyla bireyin kendini gerçekleştirme yardım etmek öğretim programlarında rehberlik çalışmalarının nihai amacını oluşturmaktadır.

Temel eğitimi tamamlayan öğrencilerden;

- Okula ve çevreye etkin olarak uyum sağlamaları,
- Potansiyellerini tam olarak kullanıp eğitsel başarılarını artırmaları,
- Kendilerini tanımaları, kabul etmeleri ve geliştirmeleri,
- Başkalarını anlamaları, kabul etmeleri ve kişiler arası etkileşim becerilerini geliştirmeleri,
- Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmeleri,
- Hayatını güvenli ve sağlıklı sürdürmek için olumlu tutum ve davranışlar geliştirmeleri,
- Eğitsel ve mesleki gelecekleri için gerekli alt yapıya ulaşmaları

beklenmektedir.

Öğretim programlarında ele alınacak her türlü rehberlik çalışmalarının içeriği okulun özellikleriyle öğrencilerin gelişim dönemleri ve ihtiyaçlarına göre farklılık göstermektedir. Programlardaki rehberlik çalışmalarının içeriği bu dönemdeki çocukların gelişim özelliklerine uygun, akademik başarılarını destekleyici ve eğitim amaçlarıyla uyumlu biçimde hazırlanmalıdır.

Buna göre ilkökul süreci içinde öğrencinin kendini tanıması, ilgi, yetenek ve özelliklerini keşfetmesi, geliştirmesi amaçlanır. Bu yıllarda, kişisel ve sosyal rehberlik alanında özellikle benlik saygısı, öz yönetim, öz denetim, problem çözme ve karar verme gibi kişiliğin çeşitli yönlerini etkileyecek alanlarda bireysel gelişimi sağlamaya yönelik çalışmalar önemli bir yer tutar. Bu dönemde çocuklarda sosyal ilgi ve ait olma duygusunu geliştirme, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olma, iletişim kurma, iş birliği yapma gibi sosyalleşme sürecini kolaylaştırma, rehberlik çalışmalarından beklenen yararlar içindedir. Eğitsel rehberlik alanında okula ilgi, zamanı iyi kullanma, planlı çalışma, eğitime değer verme gibi temel tutum ve becerilerin kazandırılması amacıyla uygun fırsatlar ve öğrenme yaşantılarının kazandırılması çok önemlidir. Çocuğun, iş ve meslek yaşamına ilişkin olumlu değer ve tutumlar geliştirmesi, meslekleri tanıması, mesleki alternatifleri incelemesi, eğitsel ve mesleki kararlar arasındaki ilişkileri kurması gibi amaçların gerçekleşmesi rehberlik çalışmalarının kapsamında yer alır.

Ortaokulda ise kişisel ve sosyal rehberlik alanında, öğrencinin kişilik bütünlüğünü kazanması, yetişkinler dünyasına hazırlanması, yaşam felsefesini oluşturması, kendine güvenen, sosyal ilişkilerde başarılı, iletişim kurabilen, zamanı verimli kullanabilen, işbirliği yapabilen ve empati kurabilen güçlü bir birey olarak yaşadığı ortama, değişikliklere aktif uyum sağlaması amaçlanır. Eğitsel rehberlik alanında, öğrencinin kendini tanıması, çevrede kendine açık eğitim olanaklarını öğrenmesi, gizilgüçlerini geliştirmesi için uygun ortam ve fırsatlar sağlanması gerekir. Mesleki rehberlik alanındaysa iş ve çalışma yaşamına ilişkin gerçekçi değerlendirmeler yapması, kendine uygun seçenekleri tanıması ve ilgi alanlarının farkına varması amaçlanır. Kendini gerçekleştirme yolunda vereceği tüm kararlarda kendi özelliklerine ve çevre koşullarına duyarlı ve bilinçli olabilmesine çalışılır.

Öğretim Programı uygulanırken bireysel farklılıklar, bütün öğrenciler için olduğu kadar özel gereksinimli öğrenciler için de üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardan biridir. Bu nedenle Öğretim Programı uygulanırken özel gereksinimi olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında aşağıda yer alan esaslar dikkate alınmalıdır:

1. Program, ilkokul 1. sınıftan ortaokul 8. sınıfa kadar bütünlük anlayışı içerisinde tasarlandığı için uygulamada buna dikkat edilmelidir.
2. Program'da esas alınan üç öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. Her sınıf düzeyinde verilen kazanımlar belli bir sıralama yerine karışık olarak ele alınabilir. Her sınıf düzeyinde kazanımların tamamının eğitim öğretim yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır (Örneğin dördüncü sınıf 4.1.6, 4.2.4 ve 4.3.1. numaralı kazanımların ilişkilendirilmesi gibi).
3. Öğrencilerin Program'da yer alan kazanımları elde edebilmesi için diğer derslerle iş birliği yapılmalıdır. Bu anlamda kazanımlar Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Matematik ve Hayat Bilgisi gibi derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilir.
4. Program'ın sağlıklı bir şekilde işlenmesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin bir sanatçı gibi değil, sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmesine bağlıdır. Öğretmenin özellikle gözleme dayalı çalışmalar yaparken öğrenciden gözlem yaptığı nesneyi bire bir benzetmesini beklemek yerine, öğrencinin ne yapabildiğini görmeye çalışması, gözlem gücünü artırmayı sağlayacak cesaretlendirmeyi yapması gereklidir.
5. Program'daki kazanımların öncelikle yerelden evrensele ve öğrenci seviyesine uygun olarak işlenmesine dikkat edilmelidir.
6. Görsel Sanatlar dersinde kullanılan öğretim materyalleri (belgesel, video, poster, resim, tıpkıbasım vb.), temel insan hak ve özgürlüklerini dikkate alan ve her türlü ayrımcılığı reddeden; eğitim ve öğretim etkinliklerinin amaçladığı kazanımları kapsayan; öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.
7. Program'ın sanatın önemine vurgu yapan kazanımlarında Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
8. Program'da yer alan kazanımları elde etmek için oyun, drama, örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemleri dikkate alınmalı; bilgilerin sadece ezbere dayalı olarak elde edilmesinden kaçınılmalıdır.
9. Öğretmen, yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
10. Görsel Sanatlar dersinin sadece biçimlendirmeye dayalı bir ders olmadığı anlayışından hareketle öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini, edindiği bilgi ve becerileri hem yazılı hem de sözel olarak ifade edebilmeleri sağlanmalıdır.
11. Program'da yer alan biçimlendirme çalışmaları genel öğrenci profiline göre oluşturulmuştur. Ancak öğretmen uygun gördüğü durumlarda (öğrencinin bilgi ve beceri düzeyi ile bulunduğu şehir ve okulun imkânlarına göre) değişikliğe gidebilir.
12. Program'ın üç öğrenme alanından birisi olan Kültürel Miras alanı ile ilgili konular, müze eğitimi ve sanat tarihi ile ilişkilendirilmelidir.
13. Müzeler, ören yerleri, sanat galerileri, reklam ajansları, fuarlar, festivaller, bienaller, trienaller, matbaalar, sanat ve zanaat atölyeleri, kütüphaneler, arşivler vb. gibi yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılmalı veya sanatçılar ve zanaatkârlar okula davet edilmelidir. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde kitap, dergi, gazete, İnternet, tıpkıbasım, belgesel ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
14. Öğretmen dersi işlerken okulun imkânlarına göre dijital teknoloji de içinde olmak üzere çeşitli teknolojik ürün ve yöntemlerden yararlanmalıdır.

15. Dersler öğrencinin çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte güncel olaylarla (ekonomik, çevresel ve kültürel sürdürülebilirlik, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, küresel ısınma, sağlıklı beslenme, zararlı alışkanlıklar ve korunma yolları, enerji kaynakları tasarrufu vb.) ilişkilendirilmelidir.

16. Öğretmen, Program'ın uygulanması ile ilgili açıklamalara dikkat ederek öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak esnek uygulamalara yer verebilir.

17. Türk ve dünya sanatına ait bilgiler, kazanımlara göre seçilen konuların sanat tarihi boyutuna bağlı olarak verilir. Öğretmen farklı dönemlerin özelliklerini, önemli sanatçıları ve sanat eserlerinden örnekleri bir bütünlük içerisinde gösteren sanat tarihi şeridi oluşturmalı, bunu bir öğretim materyali olarak kullanmalıdır. Geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin yanı sıra güncel sanat örneklerine de yer verilmelidir.

18. Öğretmen dersin işlenişinde öğrencilerin hem Türkçe hem de yabancı dil becerisini geliştirecek uygulamalara yer vermelidir.

19. Program'da yer alan değerlerin, açık veya örtük bir şekilde kazanımların içeriğine göre, öğrenciler tarafından benimsenmesi sağlanmalıdır.

20. Öğretmen, sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel ve objektif davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiğini vurgulamalıdır.

Belirtilen esaslar yanında Görsel Sanatlar dersinde uygulanması gereken önemli iki konu da güvenlik ve sergilemedir.

Güvenlik

Görsel Sanatlar dersinde güvenlik konusu önemlidir. Uygun koşullara sahip olan okullarda sanat atölyeleri, kolay havalandırılabilir olmalıdır. Araç-gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır. Öğretmenler öğrencileri, bazı araçların (makas, maket bıçağı vb.) kullanımı konusunda uyarmalıdır. Evde ve okulda kullanılan araç gereç ve malzemelerin zehirli madde (sprey boya vb.) içermemesine dikkat edilmelidir. Öğrenciler, Görsel Sanatlar dersinde kullandıkları araç gereç ve malzemeleri bir sonraki uygulamaya hazır hâle getirmelidir.

Sergileme

Öğrencileri motive ettiği için çalışmaların sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Örneğin, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndaki birçok beceriyi geliştiren sergi süreci 6 aşamada ele alınabilir:

- Sergi temasının seçimi
- Sergi duyurusu (ilan, afiş, davetiye vb.)
- Sergi düzenlemesi (fiziksel ortam, isimlendirme vb.)
- Sergi açılışı
- Sergi sonrası (değerlendirme ve izlenimlerin kayıt altına alınması)
- Sergideki çalışmaların arşivlenmesi (İmkânlar dâhilinde basılı veya sanal ortamda pdf olarak CD'de katalog biçimine getirilebilir.)

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencilerin iş birliği içerisinde kendilerini ifade ederek öğrenebilecekleri; temel beceriler ile değer, tutum ve deneyim kazanabilecekleri bir yaklaşımı benimser.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda, her sınıf düzeyi için yeterliklerin genel olarak belirtildiği giriş paragrafı bulunmaktadır. Bu paragrafta öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterlikler ifade edilmektedir. Giriş kısmından sonra Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlara ve açıklamalara yer verilmiştir.

Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları, eleştirel düşünceleri, problemleri araştırarak çözmeleri; bilgi, tutum ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, farklı kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, onları koruma ve yaşatmaya istekli olmaları, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, görsel okuryazar olmaları, duyuş ve düşüncelerini farklı tekniklerle görsel sanat çalışmalarına yansıtılabilmeleri beklendiğinden program üç öğrenme alanı üzerine odaklanmıştır. Bu anlamda öğrenme alanları:

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras,
3. Sanat Eleştirisi ve Estetik şeklindedir.

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu alanda öğrencilerin;

- Gözlemlerini, hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,
- Görsel sanat çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, form, doku, mekân/uzam) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) kullanmaları,
- Sanat eserlerinin anlamını ve değerini kavrarken kendisinin ve akranlarının oluşturduğu görsel sanat çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça, boya, makas, kâğıt vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek yaratıcı, özgün biçimlendirme çalışmalarını yapmaları,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu alanda öğrencilerin;

- Tarihî süreç içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Sanat ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,

- Müze, ören yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Sanatın duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Görsel Sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları,
- Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirmeleri,
- Görsel Sanatların tarihsel sürecini incelemeleri,
- Kültür-sanat örneklerini incelemeleri, analiz etmeleri ve yorumlamaları,
- Türk kültüründe yardımlaşma amaçlı inşa edilen eserleri (sebil, darüşşifa, imarethane, kervansaray vb.) incelemeleri amaçlanmıştır.

3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

Bu alanda öğrencilerin;

- Sanat eserlerini basitten karmaşığa doğru eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Görsel sanatlar alanıyla ilgili kavramları ve sanat eserlerinin oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri sanat eseri analizinde kullanmaları,
- Sanat eserinin duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü, iletişim kurma kapasitesini analiz etmeleri ve yargıya varmaları,
- Sanat eserlerini incelediğinde sanatın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Sanat eserinin ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Görsel sanatlarla ilgili tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin, sanat eserine yönelik düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri ve bu düşüncelere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Sanata ve sanatçıya saygı duymayı öğrenmeleri,
- Görsel sanat alanındaki etik kuralları bilmeleri amaçlanmıştır.

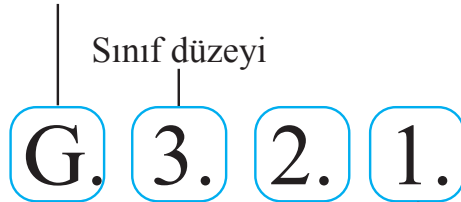
Program, özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Program, öğrenme ortamının sadece sınıf olmadığını; müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren, aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda genel olarak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri elde etmelerini hedefleyen kazanımlar; öğrencilerin yaş ve düzeyine göre ilaveler yapılarak geliştirilebilen, sanat türlerini ve anlamlarını değerlendirmeyi sağlayabilen, farklı kültür-sanat objelerinin karşılaştırılarak yorumlanabileceği mekânların kullanımını teşvik eden, bir sanat eserinin değerini - kendi yaş grubuna göre - açıklayabilen ve bu bilgiler ışığında kendi çalışmalarını yapabilmelerine olanak veren ifadeleri içermektedir. Bu anlayışla oluşturulan kazanımların sınıf ve öğrenme alanlarına göre belirlenen sayıları aşağıdaki gibidir:

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIM TABLOSU									
	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
ÖĞRENME ALANLARI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	10	10	7	7	7	9	8	9
	Kültürel Miras	2	5	3	5	4	6	4	4
	Sanat Eleştirisi ve Estetik	3	2	7	4	7	6	8	7
	Toplam	15	17	17	16	18	21	20	20

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar, öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin adı, sınıf düzeyi, öğrenme alanı numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir. Kazanımlarla ilgili sınırlamalar ve açıklamalar kazanımı izleyen satırda ifade edilmiştir.

Dersin kodu

Öğrenme alanı

Kazanım numarası

1. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Birinci sınıfta öğrencilerin, duygu ve düşüncelerini Görsel Sanatlar yoluyla nasıl ifade edilebildiğini öğrenmeleri üzerinde durulur. Öğrencilere yaptıkları görsel sanat çalışmasının değerli olduğu fark ettirilir. Öğrencilerin çalışmalarını ortaya koyarken hikâyelerden, oyunlardan, olaylardan ve yaratıcı üretim araçlarından yararlanmaları sağlanır. Ayrıca insanların sanat eserlerini farklı algılayabilecekleri konusuna vurgu yapılır. Bu düzeyde öğrencilere saygı, arkadaşlık, sevgi, yardımlaşma, vatanseverlik ve duyarlılık değerleri verilirken eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi geometrik şekiller konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.1.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını ifade eder.

Görsel sanat çalışması oluşturma süreci; araştırma, bilgiye ulaşma, gözlem, malzemenin belirlenmesi, tasarlama ve biçimlendirme basamaklarını içerir.

G.1.1.2. Görsel sanat çalışmalarında farklı materyal, malzeme, gereç ve teknikleri kullanır.

Uygulama yaptırılırken -öğrencinin bilgi düzeyi ve ekonomik imkânlar ölçüsünde- oyun hamuru, kil, kâğıt, boyar malzeme vb.nin yanı sıra dijital teknolojilerden (fotoğraf makinesi, tablet, akıllı tahta vb.) yararlanılması üzerinde de durulabilir.

G.1.1.3. Duygu ve düşüncelerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Değerler (sevgi, arkadaşlık, saygı vb.) kavramından biri veya birkaçı ele alınarak çalışma yaptırılabilir.

G.1.1.4. Görsel sanat çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden esinlenerek oluşturur.

G.1.1.5. İki boyutlu yüzey üzerinde biçimleri düzenler.

Geometrik (kare, daire, üçgen vb.) ve organik biçimler oluşturularak renkli fon kartonu üzerinde düzenlenmesi sağlanır.

G.1.1.6. Görsel sanat çalışmasında figür-mekân ilişkisini ifade eder.

Yakınlık, uzaklık, büyüklük ve küçüklük ilişkileri üzerinde durulur.

G.1.1.7. Görsel sanat çalışmasında büyüklük-küçüklük ilişkilerini kullanır.

Bir sanat eserindeki benzer veya farklı olan objeler arasındaki büyüklük-küçüklük ilişkisi açıklanarak uygulamalar yaptırılır.

G.1.1.8. Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar.

Sanatçıların çevrelerinde olup bitenleri çok daha dikkatli gözlemleyebilmeleri üzerinde durulur. Bunun aynı zamanda bir sorumluluk olduğu belirtilir ve duyarlılığı da beraberinde getiren bir davranış olduğu anlatılır.

G.1.1.9. Üç boyutlu çalışma oluşturur.

Bu çalışmalar oluşturulurken kesme, yapıştırma, elle şekillendirme gibi teknikler kullanılarak origami, kil ile şekillendirme vb. çalışmalar oluşturulabilir. Çalışma yardımlaşma ile gerçekleştirilebilir.

G.1.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ana renk

Çizgi: Zikzak, nokta, dalgalı, spiral

Biçim/Şekil: Geometrik, organik

1.2. Kültürel Miras**G.1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder.**

Farklı sanat örneklerinden hareketle, sanatın bir milleti, toplumu veya medeniyeti oluşturan yerel ve evrensel değerler içeren kültür ürünleri olduğu üzerinde durulur.

G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.

Gerçekleştirilecek müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ziyareti veya müze, ören yeri ile ilgili video, film, belgesel, sanal tur izletimi sonrası veya müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ile ilgili görseller gösterildikten sonra düşüncelerini söylemeleri istenir.

1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik**G.1.3.1. Yapay objelerle doğal objeleri ayırt eder.**

Sanat eserleri de dâhil olmak üzere çevresindeki yapay ve doğal somut nesnelere tanımları sağlanır. Nesnelere incelendikten sonra, bu nesnelere üzerindeki renk, çizgi ve biçim/şekil gibi sanat elemanları gösterilir. Sonrasında kendilerinden bu tarz bir yaklaşımla en az beş nesne belirlemeleri ve hangi biçim, çizgi ve renklerden oluştuklarını söylemeleri istenebilir.

G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler.

Sanat eseri öğrencinin yaş ve düzeyine göre seçilir; eser, renk, çizgi, biçim/şekil açısından incelenir.

G.1.3.3. Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar.

Heykel, resim, seramik, mimari yapı vb. sanat eseri örnekleri arasındaki farklılıklar üzerinde durulur.

2. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin ikinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde deneyimlerinden, okul ile yakın çevresinden, Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenerek yeni fikirler oluşturmaları üzerinde durulur. Bu fikirlerini uygulamaya yansıtarken sanat malzemelerini ve tekniklerini kullanmaları sağlanır. Bu düzeyde öğrencilere aile birliğine önem verme, saygı, misafirperverlik, sorumluluk, adalet, paylaşma, eşitlik, merhamet, öz saygı, vefa, özgürlük, arkadaşlık, sevgi ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar disiplinler arası yaklaşım kapsamında Türkçe dersi “Yazma” öğrenme alanıyla, Hayat Bilgisi dersi “Doğada Hayat” ve “Ülkemde Hayat” üniteleriyle ve Matematik dersi oran-orantı konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

2.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.2.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur.

Belirlenen konuyu nasıl ifade edeceği, mekânı nasıl oluşturacağı, hangi renkleri, çizgiyi, biçimi/şekli ve formu kullanacağı sorgulattır.

G.2.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken beklenmedik/öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder.

Yapılması planlanan ve düşünülen şeylerin çalışmaya başladıktan sonra o anki duruma ve sürece bağlı olarak değişebileceği, bunun da olağan olduğu üzerinde durulur.

G.2.1.3. Çalışmasına hayallerini yansıtır.

Hayal kurmanın ne olduğu örneklendirilerek öğrencilere bununla ilgili çalışma yaptırılır.

G.2.1.4. Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.

G.2.1.5. Görsel sanat çalışmasında ön ve arka planı kullanır.

İki boyutlu sanat eserleri üzerinde ön ve arka planın ne olduğu üzerinde durulur. Sonra aile kavramının ele alındığı bir resim yapmaları istenebilir. Bunu yaparken ailenin önemi, paylaşma, merhamet, eşitlik, saygı, sorumluluk, misafirperverlik değerleri üzerinde durulur.

G.2.1.6. Görsel sanat çalışmasında ölçü ve oran-orantıya göre objeleri yerleştirir.

G.2.1.7. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.

Okul bahçesinden, sınıftaki bir nesneden, çiçekten, oyuncaklarından vb. yola çıkarak çizim yapmaları üzerinde durulur.

G.2.1.8. Günlük yaşamından yola çıkarak görsel sanat çalışmasını oluşturur.

Doğal çevreyi bozan ve onu yok eden olgular üzerinde durulabilir. Afişin ne olduğu ve niçin yapıldığı açıklanabilir. Çevrelerindeki bu olgulara örnek vermeleri ve sonrasında çevre duyarlılığı konusunda afiş yapmaları istenebilir.

G.2.1.9. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Bu çalışmalar oluşturulurken elle şekillendirme tekniği kullanılabilir. Bu kapsamda basit şekilde hayvan, meyve ve günlük kullanım eşyaları gibi şekillendirmeler yapılabilir.

G.2.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ara renk

Form: Küp, silindir, piramit, koni, küre vb. üç boyutlu form

Çizgi: Dikey, yatay, diyagonal

Biçim/Şekil: İki boyutlu geometrik ve organik

2.2. Kültürel Miras**G.2.2.1. Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar.**

Cumba, kerpiç, dikdörtgen pencere, avlu, çatı, tavan, kapı gibi mimari elemanlar örnekler üzerinden gösterilir.

G.2.2.2. Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler.

Özellikle sembolik anlamlar taşıyan yerel ve evrensel motifler üzerinde durulur. Yaratıcı drama yönteminden yararlanılarak grup çalışması ile incelenen motifler canlandırılabilir. Bazı motif veya sembollerin evrensel olduğu açıklanırken saygı ve adalet gibi değerler de verilebilir.

G.2.2.3. Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.

Geleneksel Türk sanatları üzerinde durulur. Ebru, minyatür, çini vb. örnekler gösterilir. Aralarındaki farklar açıklanır. Vatanseverlik, sevgi ve vefa gibi değerler anlatılabilir.

G.2.2.4. Müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, ören yeri vb. mekânların sanat açısından önemini ifade eder.**G.2.2.5. Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar.**

Geleneksel Japon evleri, Eskimo evleri vb. yaşam mekânları örnek gösterilir.

2.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik**G.2.3.1. Sanat eserinin konusunu söyler.**

Konusu figüratif, portre, natüremort ve peyzaj olan sanat eseri örnekleri gösterilerek aralarındaki farklar üzerinde durulur.

G.2.3.2. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar.

Kazanım ele alınırken saygı ve öz saygı gibi değerler üzerinde durulur.

3. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin üçüncü sınıf Görsel Sanatlar dersinde sorgulama yoluyla öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecinde fikir üretmeleri, uygulama ve değerlendirme yapmaları sağlanır. Öğrencilerin farklı kültürlerdeki sanat ile mimari örneklerini incelemeleri üzerinde durulur. Bu düzeyde öğrencilere saygı, sorumluluk, adalet, paylaşma, eşitlik, vefa, sabır, özgürlük, duyarlılık, arkadaşlık, dostluk, sevgi ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Hayat Bilgisi dersi “Ülkemde Hayat”, Fen Bilimleri dersi “Dünyanın Şekli” üniteleriyle ve Matematik dersi simetri konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

3.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.3.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, tasarlama ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

G.3.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır.

Öğrencilerin karne sevinci, spor etkinliklerinden duyduğu heyecanı vb. duyguları çalışmalarına yansıtmasını istenebilir.

G.3.1.3. Görsel sanat çalışmasını yaparken güncel kaynaklara dayalı fikirler geliştirir.

Güncel sözlü, yazılı ve görsel kaynaklar incelenebilir. Arkadaşlık, paylaşma, dostluk, sevgi, vefa, vatanseverlik gibi değerler üzerinde durulabilir.

G.3.1.4. Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır.

Gözleme dayalı çizimlerde çiçek, yaprak, deniz kabuğu vb. nesnelerin geometrik ve organik biçimleri üzerinde durulur.

G.3.1.5. İki boyutlu çalışmasında ön, orta, arka planı kullanır.

G.3.1.6. Ekleme, çıkarma, içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Ahşap, metal, kumaş, balon vb. ile atık malzemeler kullanılarak üç boyutlu çalışma yapılması sağlanır.

G.3.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Sıcak, soğuk

Mekân: Pozitif-negatif (doluluk-boşluk)

Denge: Simetrik, asimetrik

Kontrast: Koyu-açık ve zıt

3.2. Kültürel Miras

G.3.2.1. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.

Sınıfa Kurtuluş Savaşı ile ilgili yağlı boya tablo ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'ni yansıtan minyatür çalışması örneği getirilebilir. Bunların teknik, tür ve kullanılan malzemeye göre farklı oldukları ancak her ikisinin de kendi yapıldıkları dönemin kültürleri ve sosyal olaylarını yansıttıkları üzerinde durulabilir. Ayrıca bu süreçte Ulu Önder Atatürk ve silah arkadaşlarından, şehit olan askerlerden bahsedilebilir.

G.3.2.2. Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. öğretim materyallerinden yararlanır.

G.3.2.3. Sanat eserlerinin madde, form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi açıklar.

Göz yaşı şişesi, güneş kursu, su kabı, lahit, sikke vb. eserlerin hangi malzeme, form ve ne amaçla yapılmış olduğu üzerinde durulur.

3.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.

Mimari, resim, halı, kilim, takı, çini, yazma eserleri, tuğra vb. eserler üzerindeki sembolik anlamlar taşıyan motifler üzerinde durulur. Bu alanla ilgili sanatçı ve zanaatkârların eserleri; Sivas Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi, Erzurum Çifte Minareli Medrese, Dolmabahçe Sarayı vb. yapılarıdaki motifler; geleneksel Türk sanatlarında yer alan lale, karanfil, hayat ağacı gibi motifler gösterilebilir. Motiflerin anlamları üzerinde durulurken Selçukluların sekiz köşeli yıldızının adalet, eşitlik, hak anlamlarına geldiği ve bu kavramların neler olduğu açıklanabilir.

G.3.3.2. Portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır.

Portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eserlerine örnek olarak Nazmi Ziya'nın peyzajları, Mahmut Cüda ve Feyhaman Duran'ın natürmortları, Sami Yetik'in Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen vb. eserler verilebilir.

G.3.3.3. Sanat eserinde kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.

Bu seviyeye kadar öğrenilen sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin eser üzerinde gösterilmesi ve söylenmesi sağlanır.

G.3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.

Burada tanımlama, çözümlleme, yorumlama ve yargı aşaması üzerinde durulur.

Tanımlama:

Eserde neler görüyorsunuz?

Eserde hangi malzemeler kullanılmıştır?

Bu hangi sanat formudur?

Hangi renkleri görüyorsunuz?

Çözümleme:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde sıcak renkler mi soğuk renkler mi hâkim?

Eserde hangi çizgiler kullanılmıştır? (düz, eğri, kırık, zikzak, hepsi)

Eserde denge nasıl oluşturulmuştur?

Eserde mekân nasıl oluşturulmuştur? (düz, üst üste, derin vb.)

Yorumlama:

Eser size ne hissettiriyor?

Eser ne gibi bir ses veriyor?

Eserde ne anlatılmak isteniyor?

Bu esere bir isim vermek isteseydiniz ne verirdiniz?

Sanat eserin ismi çalışmanın içeriğini yansıtıyor mu?

Yargı:

Bu eser değerli midir? Niçin?

Bu eseri odana asmak ister misin? Niçin?

Bu eser ile tıpkıbasımı arasındaki fark nedir?

G.3.3.5. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder.**G.3.3.6. Sanat eserin bir değere sahip olduğunu farkederek/kavrar.**

Bir sanat eserin duyuşsal, ekonomik, politik, tarihî ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde öğrenci seviyesi dikkate alınarak durulur.

G.3.3.7. Sanat alanındaki etik kuralları açıklar.

Öğrencinin sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak yapılan bir çalışmaya saygı duyması, arkadaşının yaptığı çalışmayı kopya etmemesi veya çalışmasını başkasına yaptırmaması gerektiği üzerinde durulur.

4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Dördüncü sınıf Görsel Sanatlar dersinde sanata karşı duyarlı olmayı sağlamanın yanı sıra sanat elemanları ve tasarım ilkeleri üzerinde durulur. Öğrencilerin kendi görsel sanat çalışmalarındaki düşüncelerini, bu düşüncelerini ortaya koyarken kullandığı materyalleri ve çalışmasının ana fikrini açıklamaları sağlanır. Öğrencilerin geçmiş dönemlerde yapılmış olan sanat eserlerinin günümüz kültürüne etkisini incelemeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde öğrencilerin saygı, adalet, paylaşma, özgürlük, sevgi, dürüstlük, cömertlik ve iyilikseverlik gibi değerleri özümsemeleri sağlanırken kendini kabul, toplum ve aile, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da programın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

4.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.4.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

İsraf konusunun ele alınacağı ve biçimlendirme basamaklarını (fikir, eskiz, malzeme seçimi, tasarım ve ürün) içeren bir çalışma yapması istenir. Cömertlik, paylaşma, yardımseverlik, iyilikseverlik gibi değerler üzerinde durulabilir.

G.4.1.2. Deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur.

G.4.1.3. Görsel sanat çalışmasında kompozisyon birliğini oluşturmak için seçimler yapar.

Görsel sanat çalışmasında sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin bir kompozisyon dâhilinde kullanılması sağlanır.

G.4.1.4. İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur.

Oluşturulan biçimlerle derinlik etkisi sağlamak için üst üste yerleştirme, ölçüde değişiklik ve kompozisyonda yer değişikliği kullanılır.

G.4.1.5. Gözleme dayalı çizimlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır.

Kontur, tek çizgi olarak ele alınmalıdır. Örneğin çevredeki mimari yapılar seçilebilir. Mimari yapının ışık alan ve almayan yüzeylerini basit düzeyde karalayarak gölgelendirmesi sağlanır.

G.4.1.6. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.

4.2.4. numaralı kazanımda belirtildiği gibi müzelerdeki farklı kültürlerle ait eserler incelendikten sonra öğrencilerde oluşan fikirler doğrultusunda (kil vb. malzemelerle) uygulamalar yaptırılabilir. Ayrıca 4.1.7. numaralı kazanımda belirtilen renk ve doku elemanlarını çalışmasında gösterir.

G.4.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Rengün türleri, açık, koyu, yoğun

Doku: Gerçek, yapay

Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirme ve gölgelendirme

Çeşitlilik: Bir veya birden fazla sanat elemanının ilgi yaratmak için bir arada kullanılması

4.2. Kültürel Miras

G.4.2.1. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini söyler.

G.4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlerle ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.

Özellikle bu kazanımda tarihî yapılar tercih edilir. En az iki kültüre ait tarihî yapılardaki kubbe, kemer, pencere, kapı, mekân içi süsleme vb. yapı unsurları arasındaki farklılıklara dikkat çekilir.

G.4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. gibi en az iki kültüre ait sanat eserlerinin form, konu, malzeme, teknik özellikleri vb. bakımından karşılaştırılması sağlanır.

G.4.2.4. Müzedeki farklı kültürlerle ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır. Arslan, boğa, kartal, hayat ağacı motifi gibi örnekler üzerinde durulabilir.

G.4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri söyler.

Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı, küratör, restoratör, nakkaş, hattat gibi meslekler üzerinde durulur.

4.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.4.3.1. Soyut, gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkları açıklar.

G.4.3.2. Bir sanat eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.

Farklı üsluplarda yapılmış sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilebilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanabilir.

G.4.3.3. Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade eder.

Bu kazanımda saygı değeri üzerinde durulur.

G.4.3.4. Görsel sanat alanındaki etik kurallara uyar.

Öğrenciye sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiği vurgulanmalıdır.

5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Beşinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin edindikleri bilgileri özümsemeleri ve sanat eserlerini daha anlamlı değerlendirmeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde görsel sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi üzerine vurgu yapılır. Öğrencilerin, çalışmalarında sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanmaları üzerinde durulur. Bu düzeyde vefa, vicdanlı olma, iyilikseverlik, alçak gönüllülük, saygı, dostluk, arkadaşlık, merhamet, paylaşma, duyarlılık, sorumluluk, adalet, dürüstlük, sevgi ve gönüllülük değerleri üzerinde durulurken kendini kabul, toplum ve aile, eğitsel başarı, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da programın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.5.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır. Bu yapılırken konu olarak vefa, vicdanlı olma, iyilikseverlik, alçakgönüllülük, saygı, dostluk, arkadaşlık, merhamet, paylaşma ve sevgi gibi değerler üzerinde durulabilir.

G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.

Eşyaların konumu, yakın-uzak ve büyük-küçük ilişkisinin dikkate alınması üzerinde durulabilir.

G.5.1.3. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.

Perspektif konusu ele alınır. Hava (renk) perspektifinin ne olduğu, yaşamda karşılaşılan buna ilişkin sanat eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin peyzaj konulu bir çalışma yapmaları ve hava perspektifini uygulamaları sağlanır.

G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.

Figürün ne olduğu örneklendirilerek açıklanır. Figürlerdeki oran-orantı üzerinde durulur. Öğrencilerden gözlemledikleri bir insan figürünü oranlarına uygun bir şekilde çizmeleri istenir.

G.5.1.5. Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır.

Okulun imkânlarına göre video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir. Çağın getirdiği dijital teknolojilerin, ileride çok daha fazla bir şekilde hayatımızın bir parçası olacağı düşüncesinden hareketle, sanat/tasarım alanında nasıl ve nerelerde kullanıldığı, ileride de nasıl ve nerelerde kullanılabileceği üzerinde durulur. Mevcut imkânlara göre, bu teknolojilerden biri veya birkaçından yararlanarak çalışma yapmaları sağlanabilir.

G.5.1.6. Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.

G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Öğrencinin oluşturduğu renkler, açık, koyu

Form: İç bükey, dış bükey, negatif, pozitif

Doku: Yüzey süslemesi

Değer (Valör): Bir rengin şiddeti, açık, koyu, orta veya yüksek kontrast

Denge: Simetrik, asimetrik, merkezî

5.2. Kültürel Miras

G.5.2.1. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerine ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

G.5.2.2. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.

Duyarlılık (çevre, tarihsel miras vb.), vefa ve sevgi (doğa sevgisi, millet sevgisi) değerleri üzerinde durulur.

G.5.2.3. Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

G.5.2.4. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.

Sanat alanındaki meslekler ve bu mesleklerde kullanılan malzemeler üzerinde durulur. (Örneğin heykeltıraşın eserlerini oluşturması için kil, metal, taş, bronz, alçı, ahşap gibi malzemeleri kullanması).

5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.5.3.1. Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.

Doğal oluşmuş peribacaları, Damlataş Mağarası gibi yapılar ile kentler arasındaki farklar üzerinde durulur.

G.5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.

G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.

G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.

Eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özellikler araştırılır.

G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.

İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre oluşturduğu çalışmasını ifade etmesi sağlanır. Bu uygulama sözlü ve yazılı olarak yaptırılabilir.

G.5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar.

Bir sanat eseri duyuşsal, ekonomik, tarihsel, sosyokültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirildiği için estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

G.5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar.

Sorumluluk ve dürüstlük gibi değerler üzerinde durulur.

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Altıncı sınıf Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanarak duyu ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtma sağlanır. Sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi üzerinde durulur. Bu düzeyde öğrencilere saygı, özgürlük, duyarlılık, öz saygı, öz kontrol ve vatanseverlik değerleri kazandırılmaya çalışılırken eğitsel başarı, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da Program'ın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi oran-orantı konusuyla ve Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" öğrenme alanı ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.6.1.1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beyin fırtınası ile başlayan; fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

G.6.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.

G.6.1.3. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir.

Sınıfta müzik, hikâye ve drama örnekleri sunularak öğrencilerin duyu ve hayal dünyaları zenginleştirilerek görsel sanat çalışmaları yapmaları sağlanır.

G.6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.6.1.5. Görsel sanat çalışmasında perspektifi kullanır.

Yakın çevreden ve sanat eserlerinden çizgi perspektifine örnekler gösterilerek konu açıklanır. Bu kazanımda mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi perspektifi kullanılır.

G.6.1.6. Gözleme dayalı kısa ve uzun süreli çizimler yapar.

G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.

Asamblajın doğal, endüstriyel nesne veya parçalarının yeni bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi ile oluştuğu vurgulanır. Duyarlılık değeri ile geri dönüşüm konusu üzerinde durulur.

G.6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır.

Görsel sanat çalışması oluşturulurken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı, takı ile örme vb. farklı geleneksel Türk sanatları alanları bir arada kullanılabilir.

G.6.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Renk ilişkileri

Çizgi: Farklı çizgi türleri

Doku: Yüzeysel doku, görsel doku

Değer: Derecelendirme

Oran-Orantı: Gerçekçi, deforme edilmiş

Renk kavramı özgürlük değerleri ile ilişkilendirilir. Çok renkliliğin ayrı gibi görünmesine rağmen (doğadan örnekler verilebilir) kendi içerisindeki uyumun ve birliğin, aslında dünyadaki ulus, kültür, ırk, dil, din ve cinsiyet gibi farklılıklar arasında da olması gerektiği üzerinde durulur. Demokrasi ve insan haklarının önemi üzerinde durulur.

6.2. Kültürel Miras

G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.

Bir eserin hangi tekniklerle yapılmış olabileceği üzerinde durularak eserin özellikleri anlaşılmasına çalışılır.

G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.

Etnografya müzesinin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, sanal müzelerden vb. yararlanılır.

G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.

Geleneksel sanatlar konusunda farkındalık oluşturulur. Geleneksel sanatlara sahip çıkmanın bir sorumluluk olduğu üzerinde durulur. Bu anlayışın yerel ve özgün olan kültürü korumaya dönük bir çaba olarak görülmesi sağlanır. Evrensel anlamda sanat ve tasarım dünyasına bir zenginlik kattığı anlatılır.

G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.

Anadolu uygarlıklarına (Urartular, Hattiler, Frigler, Selçuklular vb.) ait eserlerin araştırılması, yaratıcı drama (örneğin donuk imge) veya müze sepeti oyunu vb. yöntemlerden yararlanılması sağlanır. Ayrıca vatanseverlik ve saygı değerleri üzerinde durulur.

G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar.

G.6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.

6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme, sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda "Bu eser başarılı mı? Neden başarılı?" sorularına cevap verilir. Burada öz saygı ve öz kontrol değerleri üzerinde de durulur.

G.6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

G.6.3.3. Görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini açıklar.

İncelenen sanat eserindeki sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin ifadeleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.

G.6.3.4. Sanatçıların niçin sanat eseri oluşturduklarını tartışır.

G.6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Yedinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde sanat eserinde yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi üzerinde durulur. Öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerini kullanarak tasarım yapmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eserlerindeki tema, konu ve sembollerini değerlendirirken sorgulama becerisini kullanarak görsel sanat dilini geliştirmeleri üzerine vurgu yapılır. Sanatın anlamını ve değerini araştırmaları teşvik edilir. Bu düzeyde öğrencilerde saygı, dostluk ve duyarlılık değerleri üzerinde durulurken eğitsel başarı, toplum ve aile, okula ve çevreye uyum, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da Program'ın uygulanması sırasında dikkate alınır. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım alanında Fen Bilimleri dersi "Işığın Madde ile Etkileşimi" ünitesi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

Sosyal girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilebilir.

G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.

Bu kazanımda öğrencinin sanat tekniklerinden birkaçını (baskı teknikleri, mozaik, kolaj, kâğıt vitray, sulu boya vb.) görsel sanat çalışmasında kullanması sağlanır.

G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.

Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, sulu boya, pastel boya, fırça vb.; güncel sanat malzemeleri olarak akrilik kalem, sulu boya kalemi vb. tercih edilebilir.

G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi ve hava (renk) perspektifi birlikte kullanılır.

G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar.

G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Geri dönüşüm konusuna vurgu yapılarak duyarlılık ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Kromatik renk ilişkileri

Kroma: Bir rengin parlaklıktan donukluğa veya ışıltılı hâlden griliğe doğru geçişi

Çizgi: Zıtlık, derecelendirme

Mekân: Boşluk, doluluk

Vurgu: Odak nokta, baskın

Oran-Orantı: Gerçekçi, abartılı

7.2. Kültürel Miras

G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.

Özgün sanat eserleri ile tasarımlar üzerinde sanatçıların kullandıkları fırça darbeleri, renkleri, bilgi objeleri, konu seçimleri ve biçimlerinin sanatçının üslubunu oluşturduğu üzerinde durulur. Yerli ve yabancı sanatçı ile tasarımcılardan örnekler verilir, eserleri incelenir.

G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.

Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel değer vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.

Göç, savaş, reform, ekonomik buhran vb. olayların sanatçıyı, dolayısı ile eserlerini de etkilediği üzerinde durularak örnekler üzerinden açıklanır.

7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembolleri tanımlar.

G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.

3. sınıfın 3.3.4. numaralı kazanımında sanat eleştirisi kısmında yer alan sorulara ek olarak aşağıdaki sorulara da yer verilir:

Tanımlama:

Eserdeki ana dokuyu nasıl adlandırırsınız? (yapay mı, doğal mı?)

Eserde etkin olan biçimler hangileridir? (geometrik, organik, her ikisi)

Hangi gereçler kullanılmıştır?

Eser hangi teknikle yapılmıştır?

Sanat eserinin sanatçısının ismi nedir?

Bu ne tür bir sanat eseridir? (grafik tasarım, seramik, heykel, resim, baskı resim vb)

Bu eser ne zaman yapılmıştır?

Bu sanat eserinin yapıldığı tarihsel dönemde yer alan bazı önemli olayları sıralayınız.

Çözümleme:

Işık ve renk değerleri nasıl oluşturulmuş?

Eser nereden bakılarak yapılmıştır?

Eserde size en yakın ve en uzak şey nedir? Neden bu şekilde görüyorsunuz?

Eserde biçimler nasıl düzenlenmiş?

Eserde değer (valör) nasıl kullanılmış? (açık, koyu, orta ya da yüksek kontrast)

Eserde görülen nesnelere ya da figürler gerçek büyüklüğünde mi yapılmış?

Eser heykel ise hafif mi, yoksa ağır mı görünüyor?

Yorumlama:

Eserin ana teması nedir?

Sanatçı bu sanat eserini neden yapmış olabilir?

Sanat eserinde farklı anlamlar taşıyan semboller var mıdır? Varsa nelerdir?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir koku hissi veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir tat veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir görüntü uyandırıyor?

Eserin insanlara anlatmak istediği özel bir mesajı var mıdır? Bu ne olabilir?

Esere baktığınızda çizgiler, renkler ve şekiller size ne hissettiriyor?

Yargı:

Bu eser güzel midir? Niçin?

Sizce bu eser tarihî değer taşır mı?

Sizce bu eserin bir işlevi var mıdır? Niçin?

Bu eserden hoşlandınız mı? Niçin?

Eserin başarılı olduğunu düşünüyor musunuz?

Bu eser müzeye konulmaya değer bir eser midir?

Bu eser evinizin hangi odası için uygun olurdu? Niçin?

Bir kişi niçin bunun gibi (eleştirisi yapılan eser) bir sanat eseri yapmak ister?

Eserin türüne ve öğrenci düzeyine göre gerekli görüldüğünde sorular artırılabilir.

G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.

Farklı sanat eserlerinin (seramik, resim, heykel vb.) oluşturulma süreçlerinin karşılaştırılması üzerinde durulur.

G.7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının görsel sanat eserine yansıyan üslubunu farkederek.**G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.**

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Kişisel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır.

G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.

Farklı kültürdeki inanışların ve sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır. Dostluk ve saygı değerleri üzerinde durulur.

G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.**G.7.3.8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini açıklar.**

8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Sekizinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde daha önce öğrenilen bilgi, beceri ve deneyimlerin özümsemesi üzerine odaklanılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarını oluştururken farklı teknikleri bir arada kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eseri konusundaki yargılarını geliştirebilmeleri için sanatın amacı, anlamı ve değeri üzerine sorgulama yapılmasına yoğunlaşılır. Bu düzeyde öğrencilerle aile birliğine önem verme, sevgi, vefa, saygı, arkadaşlık, duyarlılık, merhamet, yardımseverlik, sorumluluk, dürüstlük ve adalet değerleri üzerinde durulurken güvenli ve sağlıklı yaşam, kendini kabul, eğitsel ve mesleki gelişim, toplum ve aile, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi perspektif konusu ve diğer ilgili derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.

Girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilir.

G.8.1.2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Öğrencinin dönem başından itibaren yapmış olduğu araştırma ve uygulama çalışmalarından bazılarının belli bir sistematik içerisinde hazırlanması ve sunulması sağlanır.

G.8.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.

Çağın getirdiği teknolojik yeniliklerle oluşturulmuş sanat eserleri ve tasarımlardan örnekler gösterilerek öğrencinin kendi yapmak istediği çalışmada bunlardan nasıl yararlanılabileceği üzerinde durulur.

G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.

Güncel ve sosyal sorumluluk gerektiren konularla ilgili afiş veya karikatür çalışmasının özellikleri ve oluşturulma süreci üzerinde durulabilir.

G.8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.

G.8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçarlı / iki kaçarlı perspektif ve hava perspektifi birlikte kullanılır.

G.8.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.

Çizimler; kuş bakışı, balıkgözü, solucan bakışı, karşıdan bakış gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulur.

G.8.1.8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Zıtlık ilişkisi

Değer: Gölgeleme

Oran-Orantı: Oran ilişkileri

Birlik: Uyum

Çeşitlilik: Bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği

8.2. Kültürel Miras**G.8.2.1. Sanat eserin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.****G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.**

Özel gereksinimli bireyler konusunda farkındalık oluşturmak için hazırlanmış kamu spotları izletilebilir.

G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.**G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.**

Tarihî yapılar ile müzelerdeki eserlerin öncelikle bir milletin, sonra tüm insanlığın ortak malı olduğu üzerinde durulur. Sanatın "evrensel bir dil" olma özelliğinin buradan geldiği açıklanır. Bu konu açıklanırken duyarlılık değeri ele alınır.

8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik**G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.**

Sanat elemanları ve tasarım ilkeleri bağlamında sanat eserleri incelenir.

G.8.3.2. Bir sanat eserin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.**G.8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.****G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.****G.8.3.5. Sanatın tanımlamasını yapar.**

Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.

G.8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.

Markaların, şirketlerin vb. kurumların kullandıkları logo, slogan, yazı karakteri, renk, koku vb. imaj oluşturan kurumsal kimlik tasarımlarının hem ekonomik hem de tanıtım anlamında önemli etkisi olduğu irdelenir. Burada finansal okuryazarlık, sosyal-finansal girişimcilik, enerji tasarrufu ve vergi bilinci konuları üzerinde durulabilir.

G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.

Türk ressamlardan Erol Akyavaş'ın ve Avrupa sokak sanatçısı Banksy'in eserlerinden örnekler gösterilir.

